

Deme Júlia És Munkatársai

Ez a kép 1946-ban készült a Schuller-gyárban, ahol dolgoztam. A libasorban én vagyok jobbról a harmadik. Előttem áll a mostohaanyám.

A második világháború után nagyon nehéz volt elhelyezkedni, borzasztó nehéz volt. Le voltak bombázva a gyárak, nem volt munkaalkalom. El lehetett menni téglát hordani vagy valami. Engem Hari bácsi a szociáldemokrata párttól [Harustyák József (1894-1970) szakszervezeti politikusról van szó. - A szerk.] 1946-ban elhelyezett a Schuller-gyárba segédmunkásnak. A Schuller-gyár nagyon híres volt, ceruzát meg tollat gyártott. Ott valami keserves munkát kaptam. Oda kellett ülni az idősebb asszonyok közé, akik ezt a munkát már nem tudom, mióta csinálták. A kézi gép alá tették a tollhegyet, kissé meghajlította, meghúzták, kilökték. Ez kábé olyan, mint a gyapotföldeken a rabszolgamunka. Egyszerűen nem bírtam. Az idősebb asszonyok boldogan csinálták, mert ülőmunka volt, és volt egy fűtőtest abban a nagy teremben. Én azt mondtam, hogy ha ez sokáig tart, akkor beleőrülök.

Itt tapasztaltam, hogy mennyire élt az antiszemitizmus meg a rasszizmus. Hiába próbálták a felszínen kinevelni, meg semmivé tenni, meg megmagyarázni. A Schuller-gyárban volt az MKP-nak ifjúsági szervezete, én is bent voltam a vezetőségben, és a fiatalokkal együtt csináltunk egy üzemi mulatságot. Én elvittem apámat meg a nejét, Annust, és egész idő alatt senki nem kért föl. Pedig fiatal kis helyes lány voltam. Nagyon szégyelltem magam apámék előtt. Később visszahallottam, hogy valamelyik megkérdezte a másiktól, hogy te, miért nem kértétek fel a Jucikát. Erre azt mondta, hogy nem képzeled, hogy egy zsidó lánnyal táncolok. Mondta ezt az ifjúsági szervezet helyettes vezetője. Annak ellenére, hogy a felszínen látszólag minden rendben volt, mégis volt benne egy ilyen előítélet. Ugyanez lett volna, ha cigány vagyok. Ez egy olyan volt, hogy az ember úgy gondolta, hogy atyaisten, ilyen reménytelen ez a helyzet.

Amíg a Schuller-gyárban dolgoztam, megtanultam otthon gépírni, és 1947-ben bevittek a rendőrséghez, a belügybe. Hat évig voltam ott, 1953-ban szereltem le. Hát erről az ember nem sokat beszél.